PM för studenter och handledare
Verksamhetsförlagd utbildning

Kurs
Sjuksköterskans professionella roll i den samskapande omvårdnaden, 20 hp

Termin 6

Uppdaterad 2026-08-21

Innehållsförteckning

Verksamhetsförlagd utbildning-Sjuksköterskans professionella roll i den samskapande omvårdnaden 3
Målbeskrivning för studentens VFU 3
Läkemedelshantering under VFU 3
Inför VFU 3
Information från VFU-platsen för dig som student 3
Utdrag ur belastningsregister 4
Lärandeplan 4
Under VFU 4
Närvaro och schema 4
VFU-fria dagar 5
Frånvaro 5
Behörighet till olika datasystem 5
Reflektion 5
Bedömning 5
Individuell pedagogisk handlingsplan vid risk för ej godkänt 6
Halvtidsdiskussion (HD) 6
Avslutande bedömning (AB) 6
Aktiviteter 7
Aktivitet 1-datainsamling 7
Aktivitet 2 -omvårdnadsplanering 7
Aktivitet 3 Omvårdnadsresultat -utvärdering 8
Aktivitet 4 -kliniskt beslutsfattande 8
Efter VFU 9
Dokument 9

Verksamhetsförlagd utbildning-Sjuksköterskans professionella roll i den samskapande omvårdnaden

Detta PM är ett stöd för studenter och handledare under VFU i termin 6. Under VFU utvecklar studenten stegvis en mer självständig sjuksköterskeroll och tar successivt ett större ansvar för sjuksköterskans arbetsuppgifter i vården.

Målbeskrivning för studentens VFU

Under verksamhetsförlagd utbildning (VFU) deltar studenten, både individuellt och i par, i genomförandet av de arbetsuppgifter som ingår i sjuksköterskans professionella ansvarsområde vid den aktuella VFU-placeringen. Det kliniska arbetet förväntas initialt utföras under handledning, med målsättning att studenten successivt utvecklar förmåga att självständigt – det vill säga utan stöd av pararbete – ansvara för omvårdnaden av fler än en patient under ett arbetspass.

Under handledning* ska studenten, med utgångspunkt i omvårdnadsprocessen, identifiera, planera, genomföra, utvärdera och dokumentera patientens omvårdnadsbehov. Arbetet ska präglas av ett personcentrerat förhållningssätt, där patientens och närståendes resurser tillvaratas i samverkan med teamets samlade kompetens.

Vidare ska studenten utveckla sin förmåga till kliniskt beslutsfattande genom att kritiskt reflektera över insamlade data, prioriteringar i relation till patientens tillstånd och tillgängliga resurser, samt vårdetiska överväganden och aspekter av patientsäkerhet. Under VFU ska studenten även utveckla pedagogiska färdigheter i mötet med patienter och närstående, såväl muntligt som skriftligt.

Läkemedelshantering under VFU

Studenten ska under handledning öva på att planera, genomföra och dokumentera administrering av läkemedel på ett patientsäkert sätt och i enlighet med gällande författningar. Studenten ska utföra läkemedelsberedningar samt reflektera kring varför läkemedlet ges, om doseringen är rimlig och vilka eventuella biverkningar som kan uppstå. Administrering av läkemedel kan ske enligt ordination eller generell ordination, exempelvis peroralt, subkutant, intramuskulärt och/eller intravenöst.

*Under handledning får ingen vård, inklusive läkemedelshantering och administrering, utföras utan att ansvarig handledare har godkänt den.

Inför VFU

Information från VFU-platsen för dig som student

Ett par veckor innan VFUn börjar får du som student ett välkomstbrev från verksamheten där du ska utföra din VFU. I brevet får du all information du behöver för att påbörja din VFU.

Utdrag ur belastningsregister

Flera verksamheter inom Region Jönköpings län och dess 13 kommuner kräver att studenter uppvisar ett utdrag ur belastningsregistret. Utdraget beställer du som student via Polismyndigheten.

Du som ska göra VFU inom slutenvård (region).
Utdraget heter ”Arbete med barn i annan verksamhet än skola och barnomsorg” och beställs kostnadsfritt via Polismyndigheten. Utdraget kan beställas digitalt. Se ditt välkomstbrev för information om till vem utdraget ska lämnas.

Du som ska göra VFU inom hemsjukvården (kommunen).
Utdraget heter ”Arbete i hemmet med äldre och personer med funktionsnedsättning” och beställs kostnadsfritt via Polismyndigheten. Utdraget ska beställas som fysisk post och uppvisas för verksamheten i ett oöppnat kuvert. Se ditt välkomstbrev för information om till vem utdraget ska lämnas.

Lärandeplan

Du som student ansvarar för att utforma en individuell lärandeplan med utgångspunkt i kursens lärandemål. I lärandeplanen beskriver du dina tidigare erfarenheter, mål, förväntningar och strategier för hur du ska arbeta för att uppnå lärandemålen under VFU. I välkomstbrevet från verksamheten finns information om till vem du ska skicka lärandeplanen. Du ska skicka den omgående efter att du har fått välkomstbrevet. Du som handledare tar del av lärandeplanen och diskuterar den tillsammans med studenten som stöd för studentens lärande och utveckling under VFU.

Under VFU

Närvaro och schema

VFU genomförs under sju veckor.

Hösttermin: Kalendervecka 35–41

Vårtermin: Kalendervecka 4–10

Totalt ska du som student genomföra 216 timmar VFU för att uppnå godkänd närvaro. Du följer verksamhetens ordinarie arbetstider och det schema som upprättas tillsammans med din handledare. Det innebär att din VFU kan förläggas till dag-, kvälls- och helgpass utifrån verksamhetens och handledarens schema. Du ska därför inte upprätta ett eget schema.

Arbetstidslagens bestämmelser tillämpas på din schemalagda tid i VFU, men VFU-tiden räknas inte samman med den tid du ägnar åt övriga studier utanför verksamheten.

VFU-fria dagar

Under VFU-veckorna är vissa dagar varje vecka avsatta för teoretiska eller praktiska moment på skolan och är därför VFU-fria.
Första veckan: måndag och tisdag.
Resterande veckor: fredagar

Frånvaro

Om du som student blir sjuk under din VFU ska du omgående ringa VFU-platsen och informera om din frånvaro. Frånvaroanmälan får inte göras via sms, e-post eller annat meddelande. Om du redan är på din VFU-plats och blir sjuk ska du prata direkt med din handledare.

Du behöver också ha en dialog med din huvudansvariga handledare om när frånvarotimmarna kan tas igen under VFU-perioden. Om det finns svårigheter att uppnå de timmar som krävs för godkänt ska detta meddelas till kontaktläraren för vidare planering. Kontaktinformation finns i VFU-handboken.

Behörighet till olika datasystem

Du som student får inloggningsuppgifter till de datasystem som används på aktuella avdelningar inom Region Jönköpings län eller inom den kommunala hälso- och sjukvårdsverksamheten i Jönköpings län. Se välkomstbrevet från verksamheten för vidare information. Vid dokumentation ska den aktuella arbetsplatsens policyer och riktlinjer följas.

Reflektion

Det rekommenderas att du som student dagligen skriver ned egna reflektioner för att följa din utveckling utifrån din lärandeplan. Student och handledare reflekterar också muntligt varje dag över genomförda moment och återkoppling, i syfte att utveckla studentens kliniska färdigheter och vårdhandlingar. Reflektion är en del av handledningsmodellen Peer Learning. Läs mer i VFU-handboken under fliken ”Utbildning och lärande i klinisk utbildning”.

Under VFU-perioden deltar du som student i två obligatoriska digitala reflektionsseminarier. Instruktioner och Zoomlänk finns i Canvas. Tiden för seminarierna ingår i de totalt 216 timmarna i VFU. Om ett seminarium infaller under ett schemalagt VFU-pass räknas seminariet som en del av passet. Om seminariet infaller på en dag då du är ledig från VFU-verksamheten räknas seminarietiden, 1,5 timmar, som VFU-tid. Du som handledare behöver ta hänsyn till de obligatoriska seminarierna vid planeringen och uppföljningen av studentens VFU-tid.

Bedömning

Du som student bedöms individuellt av huvudansvarig handledare med AssCe-formuläret som grund vid två tillfällen under din VFU, vid halvtidsdiskussion samt vid avslutande bedömningsdiskussion. Det är kursens lärandemål som styr vad studenten ska uppnå för att bli godkänd.

Du som student ansvarar för att bearbeta kursens lärandemål i din individuella lärandeplan. Målbeskrivningen konkretiserar vad du ska lära dig och utveckla under VFU i denna kurs. Du som handledare behöver därför inte gå igenom kursens lärandemål separat. Vid bedömningen utgår du i stället från målbeskrivningen och bedömer studentens utveckling inom varje faktor i AssCe-formuläret. Studentens lärandeplan används som stöd i dialogen om studentens progression och fortsatta lärande.

Individuell pedagogisk handlingsplan vid risk för ej godkänt

Om det finns risk för att du som student inte uppnår kursens lärandemål, vilket synliggörs genom en eller flera faktorer i AssCe-formuläret inför halvtidsdiskussionen eller den avslutande bedömningsdiskussionen, ansvarar du för att kontakta en kontaktlärare. Kontaktuppgifter hittar du under din kurs i VFU-handboken. Du som handledare ansvarar för att kontakta både kontaktlärare och VFU-ansvarig på din arbetsplats.

Du som student ska leda arbetet med att upprätta den individuella pedagogiska handlingsplanen, med stöd av din handledare. Handlingsplanen är ett viktigt dokument för dig eftersom den tydliggör vilket stöd du behöver, vilka åtgärder som ska genomföras och hur du ska arbeta vidare för att uppnå godkänt på de berörda faktorerna i AssCe-formuläret. Studenten och handledaren har gemensamt huvudansvar för att dokumentet upprättas. Både kontaktlärare och VFU-ansvarig kan vid behov delta i arbetet med och uppföljningen av handlingsplanen. Ansvarsfördelningen och formerna för deltagandet kan dock variera utifrån vad studenten, handledaren, kontaktläraren och VFU-ansvarig kommer överens om i det enskilda fallet.

När dokumentet är upprättat och undertecknat ansvarar du som student för att ladda upp det i Canvas i direkt anslutning till att det upprättas. Läs mer under fliken Bedömning i VFU-handboken. Kontaktuppgifter till kontaktlärare finns i VFU-handboken.

Halvtidsdiskussion (HD)

Inför halvtidsdiskussionen ska du som student och din handledare var för sig göra en skriftlig skattning i AssCe-formuläret och ange konkreta exempel som stöd för diskussionen. Halvtidsdiskussionen genomförs i mitten av VFU-perioden med studenten och den huvudansvariga handledaren samt, vid behov, kontaktlärare och VFU-ansvarig.

Bedömningen fokuserar på studentens utveckling hittills i förhållande till kursens lärandemål och vad studenten behöver arbeta vidare med under återstående VFU. Om det finns risk för att du som student inte uppnår de lärandemål som synliggörs genom en eller flera faktorer i AssCe-formuläret, följs rutinen för individuell handlingsplan vid risk för ej godkänt.

Avslutande bedömning (AB)

Inför den avslutande bedömningen ska du som student och din handledare var för sig göra en skriftlig skattning i samma AssCe-formulär som användes vid halvtidsdiskussionen och ange konkreta exempel som stöd för diskussionen. Den avslutande bedömningen genomförs i slutet av VFU-perioden med studenten och den huvudansvariga handledaren samt, vid behov, kontaktlärare och VFU-ansvarig.

Bedömningen fokuserar på studentens progression under hela VFU-perioden och i vilken utsträckning kursens lärandemål har uppnåtts, med faktorerna i AssCe-formuläret som stöd. Om det finns risk för att du som student inte uppnår de lärandemål som synliggörs genom en eller flera faktorer i AssCe-formuläret, följs rutinen för individuell handlingsplan vid risk för ej godkänt.

Aktiviteter

Du som student genomför aktiviteterna med utgångspunkt i konkreta situationer som du möter i vården av patienter och i samarbetet med teamet under VFU. Välj tillsammans med din handledare relevanta situationer att arbeta vidare med. Du som handledare stödjer studenten genom att ställa frågor, ge återkoppling och hjälpa studenten att koppla sina erfarenheter till kursens lärandemål. Se målbeskrivningen i detta dokument. Kritisk granskning och reflektion ingår i reflektionsseminarierna som skolan ansvarar för att hålla i och i den vårdplan som lämnas in efter seminariet. Vårdplanen genomförs under VFU-fria dagar.

Syftet med aktiviteterna är att tydliggöra de färdigheter och förmågor som studenten behöver utveckla för att uppnå kursens lärandemål. Antalet övningstillfällen anpassas individuellt utifrån studentens behov av progression i lärandet.

Aktivitet 1-datainsamling

Reflektera över en omvårdnadssituation som du har varit med om under din VFU och hur patientens omvårdnadsbehov identifierades. Datainsamlingen ska genomföras för samma patient som du upprättar vårdplanen för.

Gör en kritisk granskning av sjuksköterskans ansvar vid insamling av objektiva och subjektiva data, samt vad som är data och hur objektiva och subjektiva data tolkas.

• Reflektera över vikten av att kunna prioritera insamlingen av data.
• Reflektera kritiskt över egen klinisk erfarenhet vid användning av bedömningsskalor

Det jag lärde mig i denna situation, som jag inte reflekterat över tidigare, är…

• Insamling av data som vi/jag har hanterat förut men som jag nu förstår på ett annorlunda sätt är...
• För att bli självständig som sjuksköterska behöver vi/jag ytterligare kunskaper i...

Aktivitet 2 -omvårdnadsplanering

Reflektera över en omvårdnadssituation ni/du har varit med om på din VFU. Gör en kritisk granskning av sjuksköterskans ansvar vid omvårdnadsplanering efter insamling av objektiva och subjektiva data.

Hur planerades/valdes omvårdnadsåtgärder/ordinationer och hur dokumenterades dessa i förhållande till patientens behov?

• Reflektera över och granska kritiskt åtgärder/ordinationer i en omvårdnadsplanering.
• Reflektera över att patienter kan ha en aktiv eller passiv roll. Hur påverkar det ditt sätt att tänka och handla?
•Reflektera över omvårdnadsåtgärders påverkan på den medicinska vården.

Det jag lärde mig i denna situation, som jag inte reflekterat över tidigare, är…

• Planering av omvårdnadsåtgärder som vi/jag har hanterat förut men som jag nu förstår på ett annorlunda sätt är...
• För att bli självständig som sjuksköterska behöver vi/jag ytterligare kunskaper i...

Aktivitet 3 Omvårdnadsresultat -utvärdering

Reflektera över en omvårdnadssituation ni/du har varit med om på din VFU. Gör en kritisk granskning av sjuksköterskans ansvar vid utvärdering av omvårdnadsåtgärder/ordinationer och hur detta dokumenterades.

• Reflektera över nödvändigheten av utvärdering.
• Reflektera över prioritering vid tolkning av objektiva och subjektiva data vid utvärdering

Kritiskt värdera/granska och reflektera över användningen av bedömningsskalor vid utvärdering.

Det jag lärde mig i denna situation, som jag inte reflekterat över tidigare, är…
• Utvärdering av omvårdnadsåtgärder som vi/jag har hanterat förut men som jag nu förstår på ett annorlunda sätt är...
• För att bli självständig som sjuksköterska behöver vi/jag ytterligare kunskaper i...

Aktivitet 4 -kliniskt beslutsfattande

Reflektera över en omvårdnadssituation ni/du har varit med om på din VFU. Gör en kritisk granskning av sjuksköterskans ansvar vid kliniskt beslutsfattande om omvårdnadsåtgärder/ordinationer och hur detta kan kommuniceras i vårdteamet.

• Kritiskt granska och reflektera över patienters delaktighet i beslut om omvårdnad.
• Kritiskt granska och reflektera över patienters resurser i beslut om omvårdnad.

• Kritiskt granska och reflektera över teamets resurser i beslut om omvårdnad.

Det jag lärde mig i denna situation, som jag inte reflekterat över tidigare, är…
• Beslutsfattande som vi/jag har hanterat förut men som jag nu förstår på ett annorlunda sätt är...
• För att bli självständig som sjuksköterska behöver vi/jag ytterligare kunskaper i...

Efter VFU

Både du som student och du som handledare ansvarar för att VFU-dokument blir signerade och underskrivna vid VFU-periodens slut.

Dokument

I samband med att VFU-perioden är avslutad ansvarar du som student för att ladda upp AssCe-formulär och närvarorapport i kursrummet i Canvas. Formuläret ska vara signerat och underskrivet av både student och huvudansvarig handledare. Om en individuell handlingsplan har upprättats, ansvarar du som student för att ladda upp den på anvisad plats i kursrummet i Canvas. Se även avsnittet ”Bedömningssamtal och handlingsplan vid risk för ej godkänt”.